

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2012. március

- kivonat -

A Vidékfejlesztési Minisztérium
megbízásából készítette a

VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai Intézet

Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Osztály

és az

Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2012. március 6.

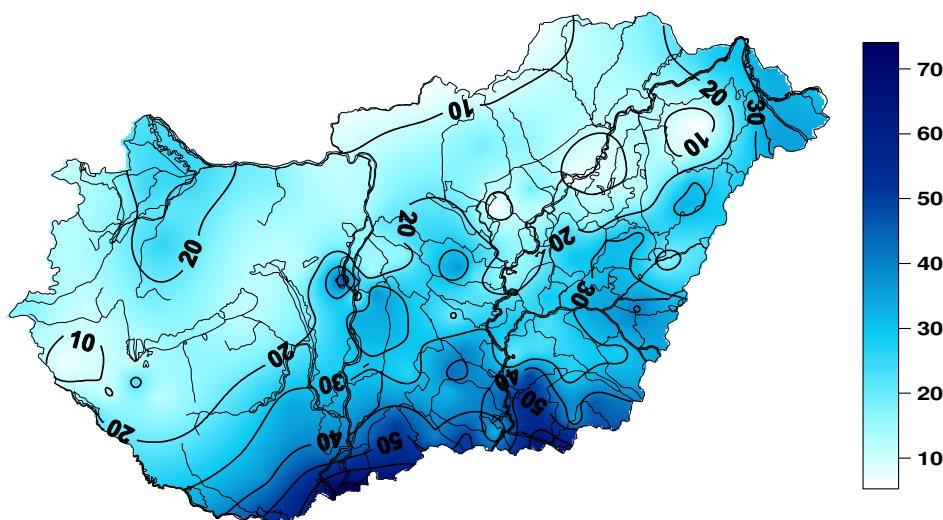
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2012 februárjában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 5 mm (Jászapáti, Nyíregyháza-Napkor) és 74 mm (Hercegszántó) között alakult, az országos területi átlagérték 25 mm volt, ami 4 mm-rel (14 %-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) február havi átlagánál.

Februárban a Barcs-Dunaújváros-Debrecen vonaltól északnyugatra eső területen az átlagosnál kevesebb, az ország többi részén az átlagosnál több csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadékhiány (20-28 mm) a Délnyugat-Dunántúlon, a legnagyobb csapadéktöbblet (20-44 mm) a déli országhatárhoz közeli területeken jelentkezett.

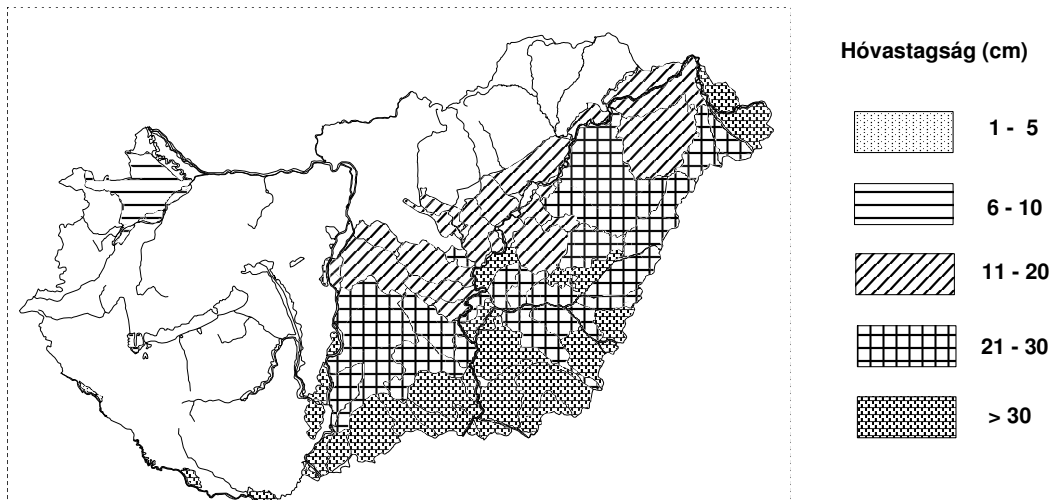
A 2012. február havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

Országos áttekintésben a februári átlaghoz viszonyított a legnagyobb csapadékhiány (28 mm) Iklódbördőce [Zala m.] és Tés [Veszprém m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (44 mm) Hercegszántó állomáson fordult elő.

A februári csapadék túlnyomó része hó formájában érkezett. Síkvidégeinken mindenütt kialakult összefüggő hótakaró, amelynek maximális vastagsága a Kisalföld területén a nem haladta meg a 10 cm-t. Az Alföldön 11 cm és 57 cm közötti maximális hóvastagságot jegyeztek fel. A területi különbségeket általában az értékek északról délre történő növekedése jelentette. Az északkeleti határ közelében a Szatmári-síkság és a Bereg területén a hótakaró maximális vastagsága ugyancsak meghaladta a 30 cm-t.

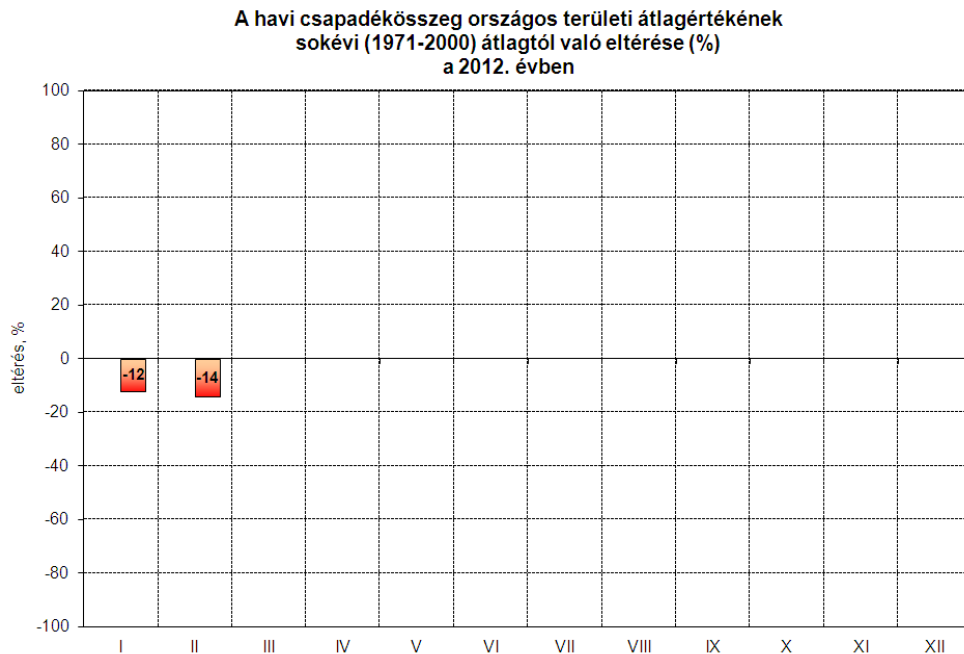
Maximális hóvastagság (cm) 2012. februárban

A legvastagabb hótakaró (30-57 cm) a Dél-Dunántúlon és a Dél-Alföldön alakult ki. A maximális hóvastagságot (57 cm) Drávaszabolcs állomáson jegyezték fel.

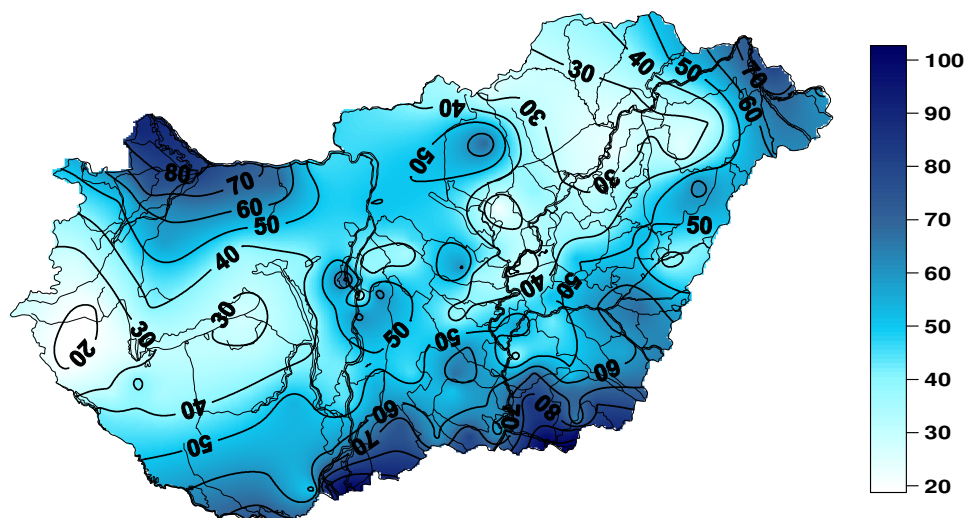
A hónap utolsó napjaiban bekövetkezett erőteljes melegedés hatására megkezdődött a hótakaró olvadása, március első napjaiban síkvidéken összefüggő, mérhető hótakaró már nem volt.

A következő szövegközi ábrán a 2012. évre vonatkozóan havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A következő oldali ábrán a 2012. január-február időszakban lehullott csapadék mennyiségének területi eloszlását szemléltetjük. A kéthavi csapadékösszeg 19 mm (Iklódbördőce és Zalaegerszeg) és 101 mm (Hercegszántó) között alakult, az országos területi átlagérték 50 mm volt, amely az időszakos átlagnál 10 mm-rel (17 %-kal) alacsonyabb.

A 2012. január-február havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

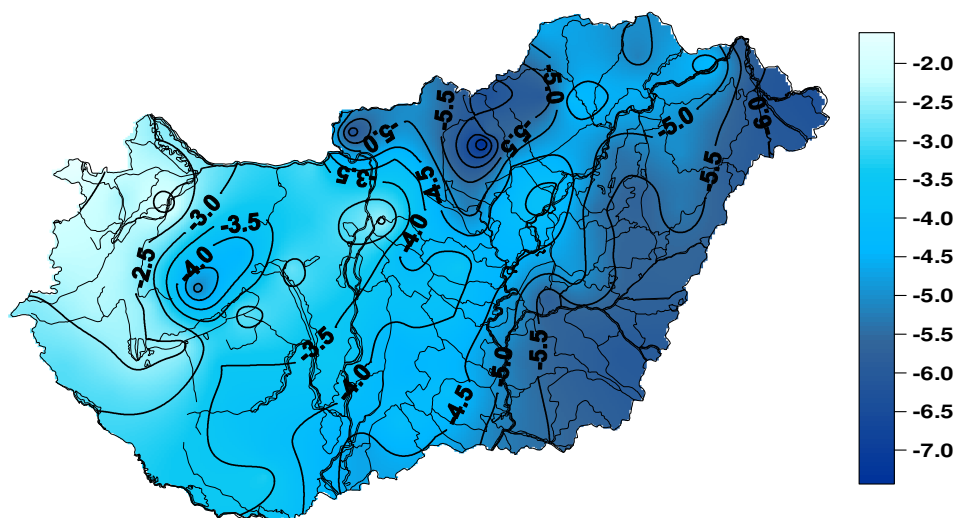
Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb kéthavi csapadékhiány (30-56 mm) a Dunántúli nyugati és középső részén, valamint a Borsodi-Mezőség és a Taktaköz területén, a legnagyobb csapadéktöbblet (20-41 mm) egyes déli országhatár menti térségekben alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb kéthavi csapadékhiány (56 mm) Tés, a legnagyobb csapadéktöbblet (41 mm) Makó állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

A február havi középhőmérséklet $-7,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $-1,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Sopron-Fertőrákos) között alakult, az országos területi átlagérték $-4,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ volt, ami $4,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ -kal (!) alacsonyabb az átlagnál.

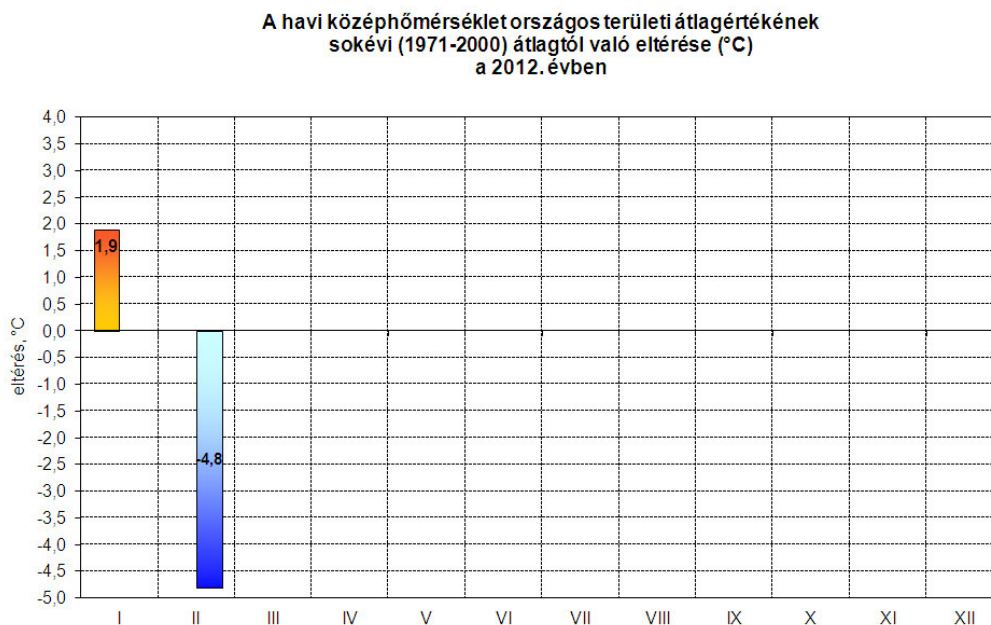
A 2012. február havi középhőmérséklet ($^{\circ}\text{C}$) területi eloszlása

A havi középhőmérséklet az ország egész területén elmaradt az átlagos februári értéktől

Országos áttekintésben a február havi átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (6,8°C) Békéscsaba állomáson fordult elő.

Az alábbi szöveggözi ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideai alakulását szemléltetjük

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma február végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen nem változott. Az Alföldön a 70-90% közötti, a Kisalföldön a 80% körüli telítettségi értékek voltak a jellemzők.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma az Alföldön február végére az egy hónappal korábbi állapothoz képest növekedett (60-90% közötti telítettségi értékek). Ennek a talajrétegnek a telítettsége a Felső-Tisza vidék egyes körzeteiben elérte a 100%-ot, azaz a telített állapotot. A Kisalföldön ugyancsak mérsékelt nedvességtartalom-növekedés következett be februárban, a hónap végén a 70% körüli telítettségi értékek voltak a jellemzők.

Síkvidékeinken az 50-100 cm-es talajréteg nedvesség-tartalmában februárban mérsékelt növekedés következett be. A hónap végén a jellemző telítettségi értékek 70-80% között alakultak, ennél magasabb – a telített állapotot erősen megközelítő, helyenként elérő – értékek a Dráva menti síkságon fordultak elő.

Talajvíz

Februárban a síkvidéki területek jelentős részén – elsősorban a Tiszántúl északi részén, a Körös-Maros közén, Jászság, a Hatvani-sík és a Gerje-Perje-sík területén, illetve a Dunántúlon a Mezőföld északnyugati részén és északi peremterületén, a Dráva-menti síkság kisebb körzetében, továbbá a Kisalföldön a Hanság területén - többnyire 10 cm-nél kisebb talajvízszint-csökkenés mutatkozott. Más síkvidéki területeken általában 10 cm-nél kisebb emelkedés alakult ki. A vízfolyások által befolyásolt észlelőkutak környezetében nagyobb eltérések is előfordultak.

Az 1971-2000. közötti időszak február havi átlagértékénél 50-150 cm-rel magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Hajdúhát déli részén és a Hortobágy délkeleti, Hajdúháttal határos peremterületén, továbbá a Szolnoki-ártér területén. 25-50 cm közötti eltérések a Nyírségben, a Jászságban, a Maros hordalékkúpján és a Tisza völgyében jelentkeztek. A Tiszántúl északi részének jelentős részén, a Zagyva-medence déli részén, a Duna-Tisza köze északnyugati részén, valamint a Mezőföld északkeleti peremvidékén 25 cm-nél kisebb változások alakultak ki.

A viszonyítási időszagnál alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Duna-Tisza köze területének meghatározó részén, a Mátra előterében, a Nagykunság északkeleti részterületén, a Tiszaháton, a Nyírség északkeleti részén, a Körösmenti-sík és a Kis-Sárrét területén, a Körös-Maros köze északi részén, a Mezőföld déli részén, a Dráva-menti síkságon és a Kisalföld területének csaknem egészén

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2012. február hónapban az 1971-2000. közötti időszak február havi átlagértékénél ~25 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2012 februárjában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 80,27 millió m³ volt, amely 6,1 millió m³-rel (7 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. A február havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés (mintegy 150 ha területet érintve) csak a 22. Bodrogi belvízrendszerben fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2012 februárjában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 9,02 millió m³-rel (13 %-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2012. február 24-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint március az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, április az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál kissé szárazabb, május átlagos hőmérsékletű és az átlagosnál kissé szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet (°C)	Havi csapadékösszeg (mm)
március	4,8 – 6,7 (5,4)	10 – 50 (32)
április	9,5 – 11,8 (10,3)	20 – 60 (46)
május	14,6 – 16,8 (15,6)	35 – 75 (61)

Az OMSZ 2012. március 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban folytatódik a lényeges változásoktól mentes, koratavaszi időjárás. Az időszak folyamán számottevő mennyiségű (területi átlagban 10 mm/nap értéket elérő) csapadék nem várható. A hőmérséklet lassan emelkedik, az éjszakai lehülés fokozatosan gyengül, de – az időszak végét kivéve – továbbra is többnyire fagypont alatti minimumhőmérsékletekre lehet számítani. A nappali felmelegedés napról napra kissé erősödik, a jövő hét közepére sokfelé már 10°C feletti maximumhőmérséklet valószínű.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. márciusra előrejelzett értékei

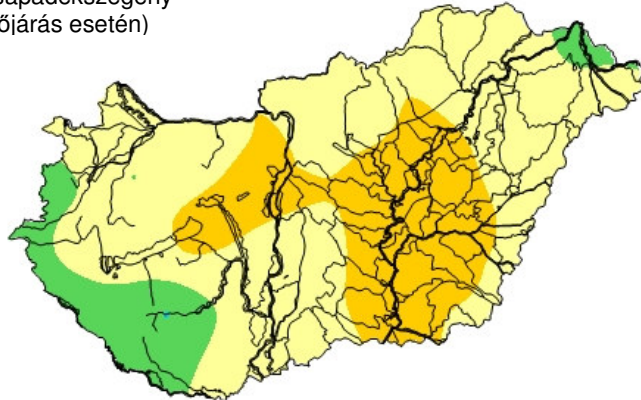
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. februári és 2011. februári értékeiből számított arányszám országos átlaga 0,567. Ezek szerint az idej februári vízháztartási állapot közel sem volt olyan nedves, mint a tavalyi.

A márciusra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő ábrán mutatjuk be. Ennek tanúsága szerint 2012. márciusban az Alföld nagy részén és a Dunántúl északkeleti térségében száraz vízháztartási helyzet várható. Nedvesebb viszonyok (GVM>1,0) valószínűleg csak az ország északkeleti és délnyugati részén alakulnak ki, amennyiben a márciusi időjárás az átlagosnál csapadékosabb lenne.

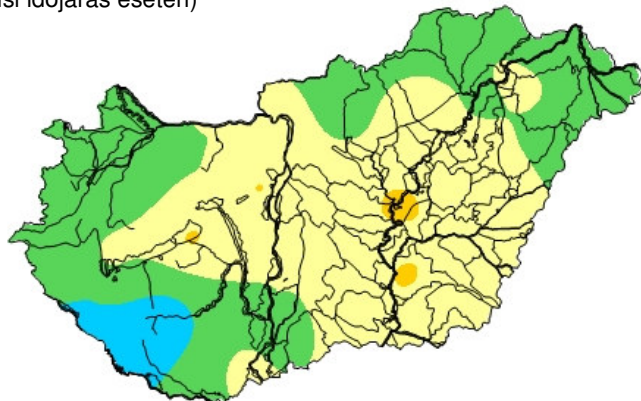
A GVM márciusra előrejelzett értékei minden állomáson jóval elmaradnak a sokévi átlagtól és erősen megközelítik az eddigi minimumot, sőt Siófokon – az A és B változatban – ezt sem érik el.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. márciusra előrejelzett értékei

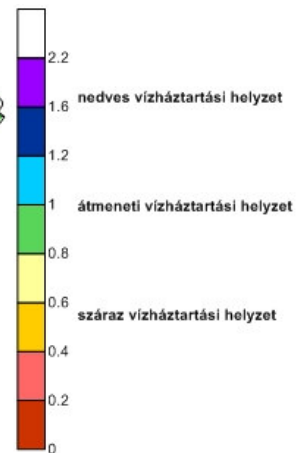
A-változat (csapadékszegény márciusi időjárás esetén)

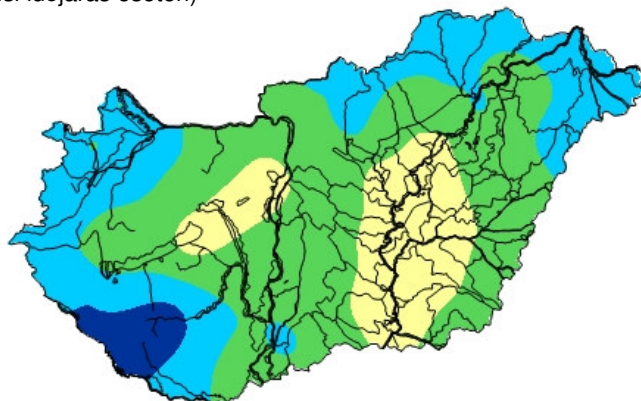
B-változat (átlagosan csapadékos márciusi időjárás esetén)

GVM

C-változat (átlagosnál csapadékosabb márciusi időjárás esetén)

Belvíz- előrejelzés

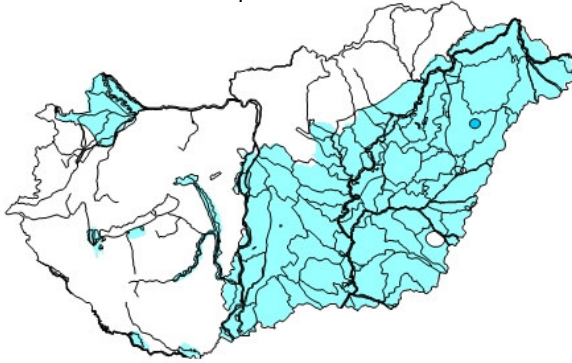
Mivel február hónapban a hótakaró síkvidéki területeinken elolvadt, belvízi előntésre csak az átlagosnál jóval nagyobb mennyiségű csapadék esetén számíthatnánk. Tekintettel arra, hogy a talajrétegek február végén még számottevő vízbefogadó képességgel rendelkeztek,

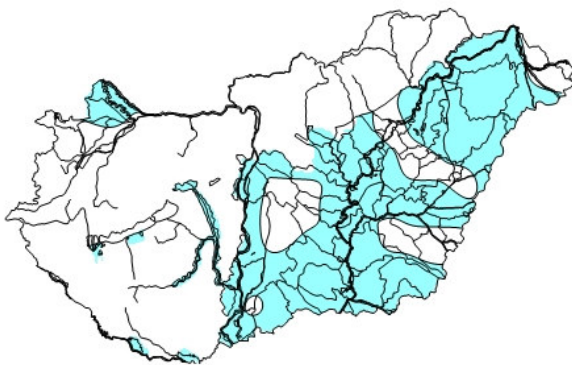
ezért márciusban legfeljebb csak csekély mértékű belvíz alakulhat ki, elsősorban a kötöttebb talajokon, szikes területeken. Ezt a feltételezést támasztják alá a belvízindex márciusra előrejelzett értékei, amelyek még az átlagosnál csapadékosabb márciusi időjárás esetén – Szolnok térségének kivételével - sem haladják meg az 1,0 értéket.

A belvízindex (PBI) előrejelzett értékei 2011/2012 telére

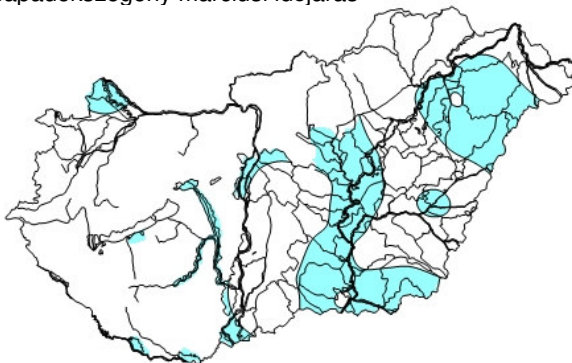
A belvízindex alakulása átlagosnál csapadékosabb márciusi időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos márciusi időjárás esetén

A belvízindex alakulása csapadékszegény márciusi időjárás esetén

PBI

